Nr. 1. OLAM KATAN. שנה שלישית.

עוֹלָם קָטָן
עִתּוֹן שְׁבוּעִי מְצֻיָּר לִבְנֵי הַנְּעוּרִים
טשרני.

תנאי החתימה.

באוסטריה־אונגריה: לשנה: 10.50 קראָנען, לחצי שנה: 5.25 קראָנען, לרבע שנה: 2.70 קראָנען.

ברוסיה: לשנה: 4 רו״כ, לחצי שנה: 2 רו״כ, לרבע שנה: 1 רו״כ.

בשאר ארצות: באשכנז לשנה: 9 מארק, באנגליה לשנה: 8 שילינג, בשאר ארצות לשנה: 11 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 10 פרנק

החותמים לשנה שלמה יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם.
דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה, ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני (ובשאר ארצות בכסף המדינה לפי הקורס).
מחיר כל נומר 10 קאפ׳, 25 העללער.

עם „הפדגוג״:

באוסטריה־אונגריה:
לשנה: 15.50 קראָנען, לחצי שנה: 7.75 קראָנען, לרבע שנה 3.90 קראָנען.

ברוסיה:
לשנה: 6 רו״כ, לחצי שנה: 3 רו״כ, לרבע שנה 1.50.

בשאר ארצות:
באשכנז לשנה: 13 מארק, באנגליה לשנה: 12 שיללינג, בשאר ארצות לשנה: 17 פרנק, בארץ ישראל לשנה: 16 פרנק.
בעד חלוף האדריסה 20 קאפ.
מחיר מודעות: בעד כל שורה קטנה פטיט 38 ה׳, 15 ק׳.

קְרָקוֹי, יום ה׳, כ״ד תשרי תרס״ד. גליון א. Krakau, 15 October (2 October) 1903.

תֹּכֶן: אלון בכות (שיר), שאול טשרניחובסקי. — מעשה בבן מלך (אגדה), יעקב רבינוביץ. — אדם וחוה בגן־עדן (ציור. — מאגדות אנדרסן, א. באחרית ים. תרגם יהודה גרזובסקי. — הארנבת והשפן (מתולדות בעלי החיים) פ. קרפנטיה עם שני ציורים. תרגם יוסף מיוחס. — חוה מבכה את הבל. (ציור). — חדשות וידיעות שונות. — מודעות.

אַלּוֹן בָּכוּת.

בְּעַד חַלּוֹנִי, חַלּוֹן מְעוֹנִי,
נִרְאֶה לִי אַלּוֹנִי,
בַּדָּיו קוֹדְרִים, עָלָיו נוֹבְלִים,
שֻׁתָּף הוּא לִיגוֹנִי.

„מַה לְּךָ, אַלּוֹן, כִּי תָשׁוּחַ,
כִּי בַדֶּיךָ קָדְרוּ?״
— מַעְיָן הֶחֱיָה אֶת שָׁרָשַׁי —
סְלָעִים דַּרְכּוֹ גָּדְרוּ.

— לִי צִפֳּרִים הָיוּ שָׁרִים —
אוֹתָם טָרַף פֶּרֶם,
וְעָלַי נוֹבְלִים, בַּדַּי קוֹדְרִים,
בּוֹכִים אֶת הַהֶרֶם...

שָׁאוּל טְשֶׁרְנִיחוֹבְסְקִי.

4734 02 III 3(1903-1904)

מַעֲשֶׂה בְּבֶן־מֶלֶךְ.

(אַגָּדָה).

א.

בְּאֶרֶץ רְחוֹקָה, בְּאֶרֶץ גְּדוֹלָה וּרְחָבָה מִכָּל הָאֲרָצוֹת, מָלַךְ מֶלֶךְ גָּדוֹל וְחָזָק מִכָּל הַמְּלָכִים וַיִּמְשֹׁל בַּאֲרָצוֹת רַבּוֹת וּבַהֲמוֹן גּוֹיִם. וַיְהִי הַמֶּלֶךְ צַדִּיק בְּכָל דְּרָכָיו, אָב הָיָה לִיתוֹמִים וְדַיָּן לְאַלְמָנוֹת, וַיֶּאֱהָבוּהוּ בְּנֵי עַמּוֹ מְאֹד.

וַיְהִי הַמֶּלֶךְ מְאֻשָּׁר מְאֹד וּבְכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה יַצְלִיחַ. וְאָהוֹב אָהַב הַמֶּלֶךְ אֶת אִשְׁתּוֹ הַמַּלְכָּה וְאֶת הַבֵּן, אֲשֶׁר יָלְדָה לוֹ, אַהֲבָה עַזָּה מְאֹד.

כִּי יָחִיד הָיָה לוֹ הַבֵּן. וְהַיֶּלֶד יְפֵה תֹאַר וִיפֵה מַרְאֶה מְאֹד, לְבֶן־שִׁנַּיִם, אֲדֹם־שְׂפָתַיִם וּשְׁחוֹר־עֵינָיִם. וַיִּיף הַיֶּלֶד מְאֹד, וַיְהִי בְּעָבְרוֹ בְּחֻצוֹת הָעִיר וַיַּעַמְדוּ כָּל הָעָם בַּחַלּוֹנוֹת וְעַל הַגַּגּוֹת וַיַּבִּיטוּ אֵלָיו. וּבְלֶכֶת הַנַּעַר בַּשָּׂדֶה, עָמְדוּ כָּל הַחַיּוֹת וְכָל הַבְּהֵמוֹת וַתַּעֲזֹבְנָה אֶת מִרְעָן וַתֵּלַכְנָה אַחֲרָיו לִרְאוֹת בְּיָפְיוֹ.

וְהַמֶּלֶךְ וְהַמַּלְכָּה שָׂמְחוּ בִּבְנָם מְאֹד. וַיְהִי כִּי יָרְאוּ מֵחֲמַת מְקַנְּאִים וְצָרוֹת עֵינָם, וַיַּסְתִּירוּ אֶת הַיֶּלֶד מֵעֵין רוֹאִים, וְרַק בְּיוֹם חַג גָּדוֹל הֶרְאוּהוּ לְיוֹשְׁבֵי הָעִיר. וַיֵּלֶךְ הַיֶּלֶד הָלוֹךְ וְגָדוֹל, וַיְהִי לְנַעַר יָפֶה מִכָּל הַנְּעָרִים בְּנֵי גִילוֹ. וְהַנַּעַר הָיָה מָלֵא חַיִּים, מְהִיר תְּנוּעָה וְעַלִּיז מְאֹד, וַיָּחֶל לְהִשְׁתּוֹבֵב מְשׁוּבָה רַבָּה.

וַיְהִי כַּאֲשֶׁר עָלָה בְּיָפְיוֹ עַל כָּל בְּנֵי גִילוֹ, כֵּן עָלָה עֲלֵיהֶם גַּם בִּמְשׁוּבָתוֹ וַיְהִי לְרֹאשׁ לְכָל הַנְּעָרִים הַשּׁוֹבָבִים אֲשֶׁר בָּעִיר. וְכָל יוֹשְׁבֵי הָעִיר הַקְּטַנִּים וְהַגְּדוֹלִים אָהֲבוּ מְאֹד אֶת הַנַּעַר הַחַי, הַיָּפֶה וְהַשּׁוֹבָב הַזֶּה; כִּי יָדַע הַנַּעַר לָקַחַת אֶת לְבּוֹתֵיהֶם בְּיָפְיוֹ וּבְשׁוֹבְבוּתוֹ. וְגַם אִמּוֹ אֲהֵבַתּוּ בְּכָל לִבָּהּ וְנַפְשָׁהּ, אַךְ נֶפֶשׁ הַמֶּלֶךְ נָקְעָה מִמֶּנּוּ וְלֹא אֲהֵבוֹ עוֹד.

כִּי רַק הַנַּעַר כָּל הַיּוֹם בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחוֹבוֹת עִם הַנְּעָרִים הַשּׁוֹבָבִים חֲבֵרָיו, וְלֹא לָמַד מְאוּמָה וַיִּתְאוֹנְנוּ מוֹרָיו וּמְחַנְּכָיו לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וַיִּחַר לַמֶּלֶךְ מְאֹד.

אַךְ כַּאֲשֶׁר אָמַר הַמֶּלֶךְ לְיַסְּרוֹ, עָמְדָה הַמַּלְכָּה לִימִין בְּנָהּ הָאָהוּב וַתָּגֶן עָלָיו. — עוֹד יִלְמַד כַּאֲשֶׁר יִגְדַּל, — הָיְתָה הַמַּלְכָּה אוֹמֶרֶת: — יִשְׁתּוֹבֵב לוֹ עַתָּה כְּכָל אַוַּת נַפְשׁוֹ, כִּי עַל כֵּן יֶלֶד הוּא.

וַיְבַקֵּשׁ הַמֶּלֶךְ תּוֹאֲנָה אַחֶרֶת לְיַסֵּר אֶת הַנַּעַר וְלֹא מָצָא. כִּי הָיָה הַנַּעַר טוֹב לֵב וְלֹא נָגַע בְּאִישׁ לְרָעָה.

אוּלָם בְּאַחַד הַיָּמִים בָּא אַחַד הַשָּׂרִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וּמִצְחוֹ פָּצוּעַ. וַיְהִי בִּשְׁאֹל אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ לְסִבַּת הַדָּבָר, וַיְסַפֵּר לוֹ, כִּי בְּעָבְרוֹ בִּרְחוֹב הָעִיר יָרָה בוֹ בֶּן־הַמֶּלֶךְ אֶבֶן, וְהָאֶבֶן פָּגְעָה בוֹ וַתִּמְחַץ אֶת מִצְחוֹ.

וַיִּשְׂמַח הַמֶּלֶךְ בְּלִבּוֹ עַל הַדָּבָר, וַיְמַהֵר לִקְרֹא לַשּׁוֹפְטִים וַיְצַוֵּם לִשְׁפֹּט אֶת בְּנוֹ יְחִידוֹ לְפִי חֻקֵּי הָאָרֶץ. וּבָאָרֶץ הַהִיא שָׂרַר חֹק, כִּי כָּל נַעַר אֲשֶׁר יִירֶה בָּאֲבָנִים — אַחַת דָּתוֹ לְהִוָּסֵר בְּשׁוֹטִים, וַיֵּצֵא הַמִּשְׁפָּט עַל בֶּן־הַמֶּלֶךְ לְהִוָּסֵר גַּם הוּא.

לַשָּׁוְא הִצְטַדֵּק הַנַּעַר, כִּי לֹא בִּצְדִיָּה עָשָׂה אֶת הַדָּבָר גַּם כָּל תַּחֲנוּנָיו לֹא הוֹעִילוּ לוֹ, כִּי רַק תּוֹאֲנָה בִּקֵּשׁ הַמֶּלֶךְ לְיַסֵּר פַּעַם אַחַת אֶת בְּנוֹ הַשּׁוֹבָב וְהֶעָצֵל כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ, וְהַשּׁוֹפְטִים יָדְעוּ, כִּי לֹא יִנָּקֵם הַמֶּלֶךְ אִם יְעַוְּתוּ מִשְׁפָּט, אַף אִם מִשְׁפַּט בְּנוֹ יְחִידוֹ. וְגַם בְּהִתְנַפֵּל הַנַּעַר לִפְנֵי אָבִיו וַיְנַשֵּׁק אֶת רַגְלָיו וַיֵּבְךְּ וַיִּתְחַנֵּן אֵלָיו לְבִלִי הַעֲטוֹת עָלָיו אֶת הַחֶרְפָּה הַזֹּאת — לֹא נֶעְתַּר לוֹ הַמֶּלֶךְ.

אַךְ כַּאֲשֶׁר בָּאָה הַמַּלְכָּה וַתִּתְנַפֵּל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אַרְצָה וַתֵּבְךְּ וַתִּתְחַנֵּן לוֹ לְהַעֲבִיר אֶת רֹעַ הַגְּזֵרָה מֵעַל בְּנָהּ — נֶעְתַּר לָהּ הַמֶּלֶךְ, לְבִלִי יַסֵּר אֶת הַנַּעַר בַּפַּעַם הַזֹּאת; אַךְ תְּנַי הִתְנָה עִמָּהּ, כִּי אִם יֶחֱטָא הַנַּעַר שֵׁנִית — אַחַת דָּתוֹ לְהִוָּסֵר כִּפְלַיִם.

אַךְ הַנַּעַר לֹא נִזְהַר, וְכַעֲבֹר שְׁבוּעוֹת אֲחָדִים, הִגִּיעַ לְאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ, כִּי שָׁבַר בְּנוֹ בְּאֶבֶן אֶת שִׁמְשׁוֹת הַחַלּוֹן בְּאַחַד הַבָּתִּים. אָז לֹא הוֹעִילוּ עוֹד גַּם תַּחֲנוּנֵי אִמּוֹ; אַחַת גָּזַר הַמֶּלֶךְ וְלֹא חָמָל.

וְהַנַּעַר יָדַע אֶת אֲשֶׁר נִגְזַר עָלָיו, וַיָּבֹא לִפְנֵי אִמּוֹ הַטּוֹבָה וַיֵּבְךְּ וַיִּתְחַנֵּן לְפָנֶיהָ לְהַצִּילוֹ מִן הַחֶרְפָּה הַזֹּאת.

וַתִּקַּח הָאֵם וַתַּצְפִּינֵהוּ בְּהֵיכָלָהּ, וַיְהִי נִסְתָּר שָׁם יָמִים רַבִּים. אַךְ סָרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אָרְבוּ לוֹ לְתָפְשׂוֹ. אָז רָאֲתָה הָאֵם, כִּי לֹא תוּכַל עוֹד הַצְפִּינוֹ וַתַּגֶּד לוֹ אֶת הַדָּבָר.

— לֹא, אִמִּי, — קָרָא הַנַּעַר בִּבְכִי — אֵינֶנִּי רוֹצֶה כִּי יְיַסְּרוּנִי בְּשׁוֹטִים. טוֹב לִי הַמָּוֶת מִנְּשֹׂא חֶרְפָּה כָּזֹאת.

וַיֵּצֶר לָאֵם הַטּוֹבָה מְאֹד וַתְּחַפֵּשׂ עֵצוֹת כָּל הַיָּמִים לְהַצִּיל אֶת בְּנָהּ יְחִידָהּ מֵרָעָתוֹ וְלֹא מָצָאָה. אַךְ בְּאַחַד הַיָּמִים שָׁמְעָה, כִּי בָאָה קוֹסֶמֶת הָעִירָה וַתִּשְׁלַח לִקְרֹא לָהּ. וַתָּבֹא הַקּוֹסֶמֶת לְפָנֶיהָ וַתְּסַפֵּר לָהּ הַמַּלְכָּה אֶת צָרַת נַפְשָׁהּ וַתֵּבְךְּ בְּכִי רַב מְאֹד.

וַתִּשְׁמַע הַקּוֹסֶמֶת וַתַּחְמֹל עַל הָאֵם הָאֻמְלָלָה.

— אַל תִּבְכִּי, אֵם טוֹבָה! — אָמְרָה הַקּוֹסֶמֶת הַזְּקֵנָה וּבְעֵינֶיהָ נוֹצְצוּ דְמָעוֹת.— אָנֹכִי מָגֵן לִבְנֵךְ, שִׂימִי נָא אוֹת בִּבְשַׂר בְּנֵךְ, לְמַעַן יַכִּירוּ כִּי בֶן־מְלָכִים הוּא, וְאָנֹכִי אֶהֶפְכֵהוּ לְצִפּוֹר וְעָף אֶל אַפְסֵי אָרֶץ. וְהָיָה הָאוֹת אֲשֶׁר תָּשִׂימִי בּוֹ לְסִתְרָה עָלָיו, כִּי לֹא יִגְּעוּ בוֹ לְרָעָה.

וַתִּקְרָא הַמַּלְכָּה לִבְנָהּ וַתִּקַּח אֶת הַחוֹתָם, אֲשֶׁר כֶּתֶר אָבִיהָ חָרוּת בּוֹ. וַתֹּאמֶר לָשִׂים בּוֹ אוֹת. אַךְ הַיֶּלֶד לֹא נָתַן לַעֲשׂוֹת אוֹת בִּבְשָׂרוֹ, כִּי חָשַׁב זֹאת לוֹ לְקָלוֹן, וּלְעֻמַּת זֹאת חָפֵץ מְאֹד לִהְיוֹת לְצִפּוֹר, בְּחֶפְצוֹ לִהְיוֹת חָפְשִׁי וְלָעוּף לְמֶרְחַקִּים אֶל כָּל אֲשֶׁר יִשָּׂאֵהוּ רוּחוֹ וַתֵּעָתֶר לוֹ הַקּוֹסֶמֶת.

וְהַמַּלְכָּה בָּכְתָה רַב בֶּכִי. הַקּוֹסֶמֶת הִרְגִּיעָה אֶת לִבָּהּ בְּאָמְרָהּ, כִּי חָכָם הַנַּעַר וְיֵדַע לְהִזָּהֵר וְלֹא יִלָּכֵד בַּפָּח. אַךְ כַּאֲשֶׁר עָף בְּנָהּ מִמֶּנָּה וַיִּתְרוֹמֵם לְמַעְלָה, פָּרַץ שֶׁטֶף דִּמְעוֹתֶיהָ, וַתֵּבְךְּ יוֹמָם וָלַיְלָה.

כַּאֲשֶׁר נוֹדַע לַמֶּלֶךְ, כִּי בְּנוֹ אֵינֶנּוּ עוֹד בְּבֵית הַמַּלְכָּה, חָרָה אַפּוֹ בָהּ, עַל אֲשֶׁר לֹא הִנִּיחָה לוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּטִים בִּבְנוֹ, וַיְגָרְשֶׁהָ מֵהֵיכָלוֹ. וְהִיא יָצְאָה אֶת הָעִיר וַתֵּלֶךְ לִכְפָר אֶחָד הָרָחוֹק מֵעִיר הַמְּלוּכָה וַתְּהִי שָׁם לְכוֹבֶסֶת.

ב.

יָמִים רַבִּים יָשְׁבָה הַמַּלְכָּה בַּעֲלִיַּת־קִיר, אֲשֶׁר נָתַן לָהּ אַחַד הָאִכָּרִים לָשֶׁבֶת בָּהּ, וּבִשְׂכַר דִּירָתָהּ עָזְרָה עַל יַד אִשְׁתּוֹ בַּעֲבוֹדַת הַבַּיִת וְהַכְּבִיסָה. בַּיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים קָשׁוּ עָלֶיהָ הַחַיִּים הַחֲדָשִׁים מְאֹד, וְאוּלָם הַתִּקְוָה לָשׁוּב וְלִרְאוֹת אֶת בְּנָהּ יְחִידָהּ, אִמְּצָה אֶת כֹּחָהּ לָשֵׂאת אֶת קְשִׁי־עֲבוֹדָתָהּ וְאֶת תְּלָאוֹתֶיהָ בִּמְנוּחָה.

הִיא חָיְתָה בַּכְּפָר כְּאַחַת הָאִכָּרוֹת וְאִישׁ לֹא הִכִּיר בָּהּ כִּי מַלְכָּה הִיא. הִיא הִתְאַמְּצָה לְהִדַּמּוֹת לִנְשֵׁי־הַכְּפָר בַּכֹּל וַתַּעֲבֹד כָּל עֲבוֹדָה קָשָׁה. יָדֶיהָ הָעֲנֻגּוֹת עָבוּ וַתִּצְבֶּינָה, וְרַגְלֶיהָ, אֲשֶׁר לֹא נִסּוּ לָלֶכֶת יָחֵף, נִמְחֲצוּ וַתִּמָּלֶאנָה פְּצָעִים וְחַבּוּרוֹת. בִּימֵי הַקַּיִץ הִכָּה הַשֶּׁמֶשׁ עַל רֹאשָׁהּ, וּבַחֹרֶף אֲכָלָהּ הַקֶּרַח, וּלְהַסִּיק אֶת עֲלִיַּת הַקִּיר הַקְּטַנָּה לֹא תָמִיד הִשִּׂיגָה יָדָהּ.

רַק שְׁנֵי דְבָרִים הָיוּ לָהּ לְנֶחָמָה בְּעָנְיָהּ וְהֵם: הַצִּפֳּרִים וְהַפְּרָחִים. אֶת הַפְּרָחִים אָהֲבָה הַמַּלְכָּה תָמִיד, וְגַם בַּיָּמִים אֲשֶׁר יָשְׁבָה בְּהֵיכַל שַׁיִשׁ וַתִּשְׁכַּב בְּמִטַּת שֵׁן וּכְלֵי זָהָב וָכֶסֶף מִלְאוּ חֲדָרֶיהָ, גַּם אָז הָיוּ לָהּ הַפְּרָחִים לִמְשׂוֹשׂ נָפֶשׁ. וְעַתָּה בְּשִׁבְתָּהּ בַּעֲלִיָּתָהּ הַדַּלָּה, וַתִּשְׁכַּב עַל מִשְׁכַּב־קְרָשִׁים וּכְלֵי־בַיִת לֹא הָיוּ לָהּ, עַתָּה יָקְרוּ לָהּ הַפְּרָחִים עוֹד יוֹתֵר מֵאָז.

אוּלָם יוֹתֵר מִן הַפְּרָחִים אָהֲבָה עַתָּה אֶת הַצִּפֳּרִים. הֵן הָיוּ לָהּ עַתָּה לִמְקוֹר כָּל עֹנֶג וְנִחוּמִים. מִדֵּי שָׁמְעָהּ צִפְצוּף צִפּוֹר, רִנַּת עֶפְרוֹנִי[1], זִמְרַת זָמִיר — הֶאֱמִינָה בְּכָל לִבָּהּ, כִּי אֶת צִפְצוּף צִפּוֹרָהּ הַיְקָרָה הִיא שׁוֹמַעַת. הִיא הִתְאַמְּצָה תָמִיד לִמְשֹׁךְ אֵלֶיהָ אֶת בַּעֲלֵי הַכָּנָף, בְּפַזְּרָהּ לָהֶם זֵרְעוֹנִים, אֲשֶׁר קָנְתָה בְּכֶסֶף שֶׁחָשְׂכָה מִשְּׂכָרָהּ הַדַּל. וְאִם הִצְלִיחַ חֶפְצָהּ לִמְשֹׁךְ אֵלֶיהָ אֵיזוֹ צִפּוֹר וּלְהַרְגִּילָהּ לֶאֱכֹל מִיָּדָהּ, הָיְתָה מְאֻשָּׁרָה בְּעֵינֶיהָ. הִיא חָשְׁבָה, פֶּן בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה יַצְלַח בְּיָדָהּ לִמְצֹא אֶת בְּנָהּ יְחִידָהּ. הִיא הָיְתָה מַבִּיטָה וּמְחַפֶּשֶׂת בֵּין כָּל הֲמוֹן הַצִּפֳּרִים אוּלַי תַּכִּיר אֶת הַצִּפּוֹר אֲשֶׁר תְּבַקֵּשׁ. אוּלָם — לַשָּׁוְא: הַצִּפֳּרִים הָיוּ כֹּה דוֹמוֹת אִשָּׁה לַאֲחוֹתָהּ עַד כִּי אִי־אֶפְשָׁר הָיָה לְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶן וּלְהַכִּיר אֶת צִפּוֹרָהּ הִיא.

בָּרְגָעִים הָאֵלֶּה קִלְּלָה אֶת נַפְשָׁהּ עַל אֲשֶׁר לֹא שָׂמָה אֶת הַחוֹתָם בִּבְשַׂר בְּנָהּ; לוּלֵא נֹאֲלָה אָז לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ, כִּי אָז הָיָה לָהּ עַתָּה סִמָּן מֻבְהָק לְהַכִּיר אֶת בְּנָהּ — הִיא בְּעַצְמָהּ אֲשֵׁמָה בַּדָּבָר. לוּ נִמְצְאָה לָהּ הַקּוֹסֶמֶת, כִּי אָז אוּלַי הָיְתָה יְכוֹלָה לִמְצֹא אוֹתוֹ, אַךְ — אֵיפֹה תִּמְצָא אֶת הַקּוֹסֶמֶת?

וּבְלֵילוֹת הַקַּיִץ, בְּשָׁעָה שֶׁכָּל הַיְקוּם יָשֵׁן אֶת שְׁנָתוֹ בְּשַׁלְוָה וְגַם כָּל בַּעֲלֵי כָנָף נִמְנְמוּ בְּקִנֵּיהֶם, אַךְ קוֹל זָמִיר בּוֹדֵד הָיָה מַפְרִיעַ לִפְעָמִים אֶת דְּמִמַּת הַלַּיְלָה, — אָז הָיְתָה הַמַּלְכָּה עֵרָה וַתֵּשֶׁב וַתַּקְשֵׁב לְקוֹלוֹ. וּבְהִתְפָּרֵץ צִלְלֵי־קוֹלוֹ בְּחָזְקָה, אוֹ בִּרְעֹד קוֹלוֹ בְּעֶצֶב — נִדְמָה לָהּ, כִּי הִיא שׁוֹמַעַת שִׁירַת יָתוֹם, יָתוֹם חַי, אֲשֶׁר גֹּרַשׁ מֵחֵיק אִמּוֹ לָלֶכֶת יָמִים רַבִּים בַּגּוֹלָה, לִסְבֹּל תְּלָאוֹת רַבּוֹת וּמְצוּקוֹת נוֹרָאוֹת.

וְכַאֲשֶׁר הָיְתָה עוֹבֶרֶת לִפְנֵי אַחַד הַבָּתִּים וְרוֹאָה רֶשֶׁת פְּרוּשָׂה, אוֹ מַלְכֹּדֶת, אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ הַיְלָדִים מַלְבֵּנִים לִלְכֹּד בָּהּ צִפֳּרִים, דָּאֲבָה נַפְשָׁהּ מְאֹד וְלִבָּהּ נָמוֹג בָּהּ מִפַּחַד, פֶּן יִפֹּל בָּהֶן צִפּוֹרָהּ הַיָּקָר, נֶחָמָתָהּ הָאַחַת בַּחַיִּים. וְאָז בָּכְתָה נַפְשָׁהּ בְּמִסְתָּרִים, אַךְ עֵינֶיהָ הָיוּ יְבֵשׁוֹת, כִּי הִתְאַמְּצָה לַעֲצֹר בְּעַד דִּמְעוֹתֶיהָ, לְבַל יַכִּיר בָּהּ אִישׁ.

וּבְלֵילוֹת הַחֲשֵׁכִים, בְּסוֹף הַחֹדֶשׁ, אוֹ בְּלֵיל סוּפָה וָגֶשֶׁם, בְּעֵת שֶׁהָיְתָה בְטוּחָה, כִּי אִישׁ לֹא יִמָּצֵא בַחוּץ וְאִישׁ לֹא יִרְאֶנָּה, הָיְתָה מִתְגַּנֶּבֶת וּבָאָה בַלָּאט אֶל הַמְּקוֹמוֹת, שֶׁרָאֲתָה שָׁם מַלְכֹּדֶת אוֹ רֶשֶׁת — לְהָרְסָן וּלְנַתְּקָן; וְאַחַר

---

[1] מִין צִפּוֹר — לערכע жаворонокъ,

הָיְתָה שָׁבָה אֶל עֲלִיָּתָהּ; וְנִדְמָה לָהּ אָז כְּמוֹ אֶבֶן כְּבֵדָה נִגֹּלָה מֵעַל לִבָּהּ. וְיֵשׁ אֲשֶׁר תִּכָּשֵׁל בְּלֵילוֹת הַחֹשֶׁךְ בָּאֲבָנִים, רַגְלֶיהָ נִפְצְעוּ בְקוֹצִים וּבְבַרְקָנִים. גַּם בְּגָדֶיהָ נִקְרְעוּ עָלֶיהָ; וְיֵשׁ אֲשֶׁר יִפְגְּעוּ בָהּ כְּלָבִים עַזֵּי נֶפֶשׁ וְשָׁלְחוּ אֶת שִׁנֵּיהֶם הַחַדּוֹת בִּבְשָׂרָהּ; בְּלֵילוֹת־גֶּשֶׁם הָיְתָה שָׁבָה רְטֻבָּה כֻּלָּהּ וְרוֹעֶדֶת מִקֹּר, אַךְ כָּל אֵלֶּה לֹא נֶחְשְׁבוּ כְלָל בְּעֵינֶיהָ, כָּל הַיִּסּוּרִים הָיוּ חֲבִיבִים עָלֶיהָ; נִדְמָה לָהּ כְּאִלּוּ הִיא עוֹשָׂה אֶת הַכֹּל בְּעַד בְּנָהּ צִפּוֹרָהּ הַיָּחִיד.

(עוֹד יָבֹא).

יַעֲקֹב רַבִּינוֹבִיץ.

* * *

אָדָם וְחַוָּה בְּגַן־עֵדֶן.

מֵאַגָּדוֹת אַנְדֶּרְסֶן.

א.

בְּאַחֲרִית יָם.

שְׁתֵּי אֳנִיּוֹת גְּדוֹלוֹת יָצְאוּ לָלֶכֶת אֶל הַצִּיר הַצְּפוֹנִי לִמְצֹא אֶת גְּבוּל הַיַּבָּשֶׁת וְיָם הַקֶּרַח, וְלָדַעַת עַד אֵיזֶה מָקוֹם יוּכְלוּ הָאֲנָשִׁים לָבֹא לְהִתְיַשֵּׁב וְלָגוּר שָׁם. יָמִים וְשָׁנִים עָבְרוּ עַל נוֹסְעֵי הָאֳנִיּוֹת הָאֵלֶּה בְּאֶרֶץ הֶעָבִים וְקֶרַח עוֹלָמִים. מִקְרִים שׁוֹנִים וּתְלָאוֹת רַבּוֹת מְאֹד מְצָאוּם בְּעֵת שִׁבְתָּם בָּאָרֶץ הַהִיא. הַחֹרֶף בָּא, הַשֶּׁמֶשׁ שָׁקַע, וְשָׁבֻעוֹת רַבִּים תִּשְׁלֹט חֶשְׁכַת הַלַּיְלָה הָאָרֹךְ, חֲשֵׁכָה עֲמֻקָּה מְאֹד; וּמִסָּבִיב הָרֵי־שֶׁלֶג וְקֶרַח נוֹרָא, וּבַקֶּרַח הַזֶּה עוֹמְדוֹת שְׁתֵּי הָאֳנִיּוֹת כַּאֲסוּרוֹת בַּכֶּלֶא, וְעַל הָרֵי הַשֶּׁלֶג, אֲשֶׁר מִסָּבִיב, עוֹמְדוֹת סֻכּוֹת שֶׁלֶג כִּצְרִיפִים [1]: אֲחָדוֹת מֵהֶן גְּדוֹלוֹת וּרְחָבוֹת מְאֹד וַאֲחָדוֹת מֵהֶן קְטַנּוֹת וְצָרוֹת, אֲשֶׁר אַךְ שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים יוּכְלוּ לָבֹא אֶל תּוֹכָן. וּמְאוֹרוֹת הַזֹּהַר הַצְּפוֹנִי הָאָדֹם־הַכָּחֹל וְהַשֶּׁלֶג הַלָּבָן יָאִירוּ מְעַט אֶת הַחֲשֵׁכָה וּבַלַּיְלָה הָאָרֹךְ הַזֶּה יִהְיֶה אוֹר כְּאוֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם; וְהָיָה בְּגָדֹל הָאוֹר יוֹתֵר יָבֹאוּ קְהַל יְלִידֵי הָאָרֶץ הַהִיא הַמַּפְלִיאִים אֶת הָעַיִן בְּבִגְדֵיהֶם הָעֲשׂוּיִם מֵעוֹר שָׂעִיר, וְהֵבִיאוּ בְּעֶגְלוֹתֵיהֶם הָעֲשׂוּיוֹת מִלּוּחוֹת קֶרַח — חֲבִילוֹת עוֹרוֹת לְכַסּוֹת בָּהֶם אֶת סֻכּוֹת הַשֶּׁלֶג מִחוּץ וּלְהַצִּיעָם עַל קַרְקָעָן פְּנִימָה. הָעוֹרוֹת הָאֵלֶּה יִהְיוּ לְמַצָּעוֹת וּשְׂמִיכוֹת גַּם לְמַלָּחֵי הָאֳנִיָּה, וְשָׁכְבוּ עֲלֵיהֶם וְהִתְכַּסּוּ בָהֶם וְחַם לָהֶם וְיָשְׁנוּ בִמְנוּחָה תַּחַת כִּפַּת הַשֶּׁלֶג הַקַּר; וּבַחוּץ תִּשְׂתּוֹרֵר קָרָה חֲזָקָה וְנוֹרָאָה, אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ, יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת לֹא יְדַעֲנוּהָ וְלֹא הִכַּרְנוּהָ.

בְּאַרְצֵנוּ לֹא כָלוּ עוֹד יְמֵי הָאָסִיף, וַיִּזְכְּרוּ הַמַּלָּחִים אֶת יְמֵי הָאָסִיף בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתָּם, אֶת אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ הַזּוֹרֵחַ שָׁם וּמֵאִיר וּמְחַמֵּם לָאָרֶץ וְיוֹשְׁבֶיהָ, וְאֶת הָעֵצִים הָעֲטוּפִים עוֹד עָלִים יְרוּקִים. וְהִנֵּה הַשָּׁעוֹן מַרְאֶה, כִּי כְבָר בָּאָה עֵת הַשֵּׁנָה וּבְאַחַת מִסֻּכּוֹת הַשֶּׁלֶג שָׁכְבוּ שְׁנַיִם מַלָּחִים עַל מִטּוֹת עוֹרָם לִישֹׁן, וְאֶחָד מֵהֶם לָקַח אֶל מִטָּתוֹ אֶת אוֹצָרוֹ הַיָּקָר לוֹ מִכָּל עֹשֶׁר, אֶת סֵפֶר הַסְּפָרִים, אֶת הַתַּנַ"ךְ אֲשֶׁר נָתְנָה לוֹ אִמּוֹ לִפְנֵי לֶכְתּוֹ בַּדֶּרֶךְ הָרְחוֹקָה וְהַמְסֻכָּנָה הַזֹּאת. לַיְלָה לַיְלָה שָׂם הַמַּלָּח הַצָּעִיר אֶת הַסֵּפֶר לִמְרַאֲשׁוֹתָיו. מִימֵי יַלְדוּתוֹ יָדַע אֶת כָּל הַכָּתוּב בַּסֵּפֶר הַיָּקָר וְהַקָּדוֹשׁ הַזֶּה. יוֹם יוֹם קָרָא בוֹ פְּרָקִים אֲחָדִים, וְגַם בַּלַּיְלָה בְּשָׁכְבוֹ עַל מִטָּתוֹ זָכַר אֶת דִּבְרֵי הַנִּחוּמִים הַכְּתוּבִים עַל סֵפֶר תְּהִלּוֹת דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל:

אֶשָּׂא כַנְפֵי שָׁחַר
אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם —
גַּם שָׁם יָדְךָ תַנְחֵנִי
וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ.

וַיִּסְגֹּר אֶת עֵינָיו וְלִבּוֹ מָלֵא אֱמוּנָה בֵּאלֹהֵי אֲבוֹתָיו, כִּי לֹא יַעַזְבֵהוּ, וַיִּישָׁן. וּבִשְׁנָתוֹ רָאָה חֲלוֹמוֹת וּמַחֲזוֹת שׁוֹנִים, גְּוִיָּתוֹ תָנוּחַ וְתִישַׁן וְנַפְשׁוֹ תַעֲבֹד עֲבוֹדָתָהּ, וְהַמַּלָּח שׁוֹמֵעַ בְּאָזְנָיו מַנְגִּינוֹת וְשִׁירִים אֲשֶׁר שָׁמַע תָּמִיד בְּאֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ, סְבִיבוֹ — חֹם קַיִץ נָעִים מְאֹד, וּבַסֻּכָּה — אוֹר בָּהִיר כְּאִלּוּ חָדְרוּ אֵלָיו קַרְנֵי הַשֶּׁמֶשׁ דֶּרֶךְ כִּפַּת הַשֶּׁלֶג הֶעָבָה; וַיָּרֶם אֶת רֹאשׁוֹ וַיַּרְא וְהִנֵּה — לֹא אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ הוּא הַמְמַלֵּא אֶת סֻכָּתוֹ, כִּי אִם אוֹר כַּנְפֵי מַלְאָךְ. הַמַּלָּח הִבִּיט וַיִּתְבּוֹנֵן בִּפְנֵי הַמַּלְאָךְ הַמְּאִירִים וְהַנְּעִימִים, וְהַמַּלְאָךְ הִתְרוֹמֵם מֵעֲלֵי סֵפֶר הַתַּנַ"ךְ וַיִּפְרֹשׂ אֶת כְּנָפָיו, וְקִירוֹת הַסֻּכָּה הֶעָבִים נֶעֶלְמוּ כְּעָב הֶעָנָן מִפְּנֵי הָרוּחַ, וּלְעֵינֵי הַמַּלָּח הַצָּעִיר נִרְאָה יוֹם אָסִיף בְּגִבְעוֹת אֶרֶץ מוֹלַדְתּוֹ וּבַעֲמָקֶיהָ הַמְכֻסִּים בִּיעָרִים רַעֲנַנִּים; הִנֵּה קַן הַחֲסִידָה אֲשֶׁר עַל הָאַלּוֹן הַזָּקֵן רֵיק, כִּי יוֹשְׁבָיו עֲזָבוּהוּ וַיֵּלְכוּ אֶל אַרְצוֹת הַקֶּדֶם הַחַמּוֹת; עֵצִים אֲחֵרִים לֹא נָשְׁרוּ עוֹד אָמְנָם אֶת פִּרְיָם, אַךְ עָלִים רַבִּים נָפְלוּ כְבָר לָאָרֶץ וַיִּבֹּלוּ. הַצִּפּוֹר מְעוֹפֶפֶת בִּכְלוּבָהּ הַתָּלוּי בְּחַלּוֹן בֵּית הָאִכָּר, וְאִמּוֹ מַגִּישָׁה לָהּ פֵּרוּרֵי לֶחֶם, כַּאֲשֶׁר עָשָׂה תָּמִיד בְּנָהּ בִּהְיוֹתוֹ בְּבֵיתָהּ; וְהִנֵּה בַּת הַנַּפָּח הַצְּעִירָה וְהַיָּפָה בָּאָה אֶל הַבְּאֵר, אֲשֶׁר לִפְנֵי בֵיתָם לִשְׁאֹב מַיִם וַתָּנַע אֶת רֹאשָׁהּ בְּחֵן וּבִרְגְשֵׁי כָבוֹד אֶל מוּל הָאִשָּׁה אֲשֶׁר בַּחַלּוֹן לְאוֹת שָׁלוֹם. וְהָאִשָּׁה הֵנִיעָה גַּם הִיא בְּרֹאשָׁהּ וַתַּרְאֶה לָהּ בְּיָדָהּ מִכְתָּב הַבָּא מִמֶּרְחַקִּים. בַּבֹּקֶר הַזֶּה קִבְּלָה אֶת הַמִּכְתָּב מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה וְקָרָה מְאֹד, מֵאֶרֶץ הַצָּפוֹן אֲשֶׁר שָׁם בְּנָהּ, יִשְׁמְרֵהוּ הָאֵל

---

[1] צְרִיף — סֻכָּה רְחָבָה לְמַטָּה וְחַדָּה לְמָעְלָה.

הָרַחֲמָן; שְׁתֵּיהֶן בּוֹכוֹת וְצוֹחֲקוֹת יַחַד, וְהוּא, הַבֵּן, בְּאֶרֶץ הַצִּיר הַצְּפוֹנִי, חוֹסֶה בְּצֵל כַּנְפֵי הַמַּלְאָךְ, רוֹאֶה אֶת הַכֹּל וְשׁוֹמֵעַ אֶת הַכֹּל וּבוֹכֶה וְצוֹחֵק יַחַד עִמָּהֶן, וְהַנָּשִׁים קוֹרְאוֹת מֵעַל הַמִּכְתָּב גַּם אֶת הַמַּאֲמָר:

אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם —
גַּם שָׁם יָדְךָ תַנְחֵנִי
וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ.

וּכְמוֹ שִׁיר תְּהִלָּה נִשְׁמַע פִּתְאֹם מִסָּבִיב — וְהַמַּלְאָךְ הוֹרִיד אֶת כְּנָפָיו.

הַחֲלוֹם עָבַר, וּבַסֻּכָּה אֵין עוֹד אוֹר, אַךְ הַסֵּפֶר עוֹדֶנּוּ מֻנָּח לִמְרַאֲשׁוֹתֵי הַיָּשֵׁן וּבִלְבָבוֹ — אֱמוּנָה וְתִקְוָה, יְיָ לֹא יַעַזְבֵהוּ גַּם „בְּאַחֲרִית יָם“.

תַּרְגּוּם יְהוּדָה גְּרָזוֹבְסְקִי.

הָאַרְנֶבֶת וְהַשָּׁפָן.

מֵאֵת

פ. קַרְפַּנְטְיֶה.

* * *

הַפַּחַד, בָּנַי, הוּא מַחֲלָה רָעָה מְאֹד. בְּוַדַּאי תָּבִינוּ, כִּי אֵין כַּוָּנָתִי עַל פַּחַד־הַצֶּדֶק, אֲשֶׁר יְמַנְּעֵנוּ מִסַּכֵּן אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּלִי כָל תּוֹעֶלֶת; כִּי אִם עַל פַּחַד־הַשָּׁוְא, הַפַּחַד מִקּוֹל עָלֶה נִדָּף. פַּחַד כָּזֶה לֹא רַק רָאוּי הוּא לִצְחוֹק, כִּי גַם שׁוֹלֵל הוּא מֵאִתָּנוּ אֶת אוֹתוֹ יִשּׁוּב־הַדַּעַת הַנָּחוּץ לָנוּ, בְּשָׁעָה שֶׁסַּכָּנָה אֲמִתִּית מְרַחֶפֶת עַל רָאשֵׁינוּ; כִּי יֵשׁ אֲשֶׁר יָבִיאוּ הַפַּחְדָנִים אֶת נַפְשָׁם בְּסַכָּנָה אֲמִתִּית, לְמַעַן הִמָּלֵט מִסַּכָּנָה דִמְיוֹנִית.

מִקְרֶה כָּזֶה קָרָה לְאַחַת הָאַרְנָבוֹת מִמַּכִּירוֹתַי, וְאַתֶּם בְּוַדַּאי תֵּדְעוּ, כִּי הָאַרְנָבוֹת עַם לֹא עָז וְכִי אֵין לָהֶן שֵׁם בַּגִּבּוֹרִים, הֲלֹא?

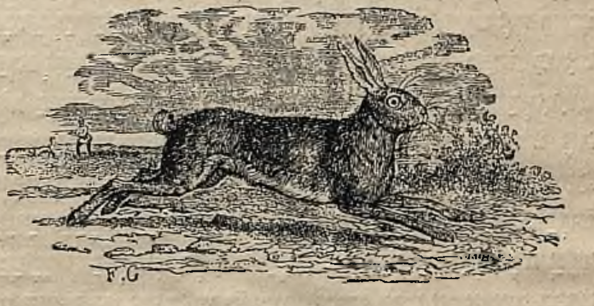

הָאַרְנֶבֶת בִּמְרוּצָתָהּ.

וּבְכֵן הַטּוּ אָזְנֵיכֶם וְשִׁמְעוּ:

— אָנֹכִי בִּהְיוֹתִי יַלְדָּה קְטַנָּה הָיִיתִי אַמִּיצַת לֵב מְאֹד, לֹא פָּחַדְתִּי כְּלָל לְהִתְהַלֵּךְ בְּעֶרֶב בָּעֶרֶב אֶל בִּירָתֵנוּ[1] הַגְּדוֹלָה הָרְחוֹקָה מִבֵּיתֵנוּ, וְלִפְעָמִים יָשַׁבְתִּי לִי תַּחַת אַחַד הָעֵצִים וָאֶתְעַנֵּג עַל אוֹר הַלְּבָנָה הַנָּעִים וְעַל הָעֲנָנִים הַקַּלִּים הַמְרַחֲפִים עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְעַל צִלְלֵי הָעֵצִים הָאֲרֻכִּים. אֲשֶׁר הֱנִיעָתַם הָרוּחַ הֵנָּה וָהֵנָּה. וְיֵשׁ גַּם אֲשֶׁר הִרְחַקְתִּי לָלֶכֶת עַד קְצֵה הַבִּירָה, אַךְ עַל פִּי הָרֹב לָקַחְתִּי גַם אֶת אַחַי הַקְּטַנִּים עִמִּי בְּלֶכְתִּי.

— בְּאַחַד הַלֵּילוֹת — לֵיל אוֹר יָרֵחַ — הָלַכְתִּי כְּדַרְכִּי בְּלִוְיַת אַחַי לְלַקֵּט אֶת הַתַּפּוּחִים הַנּוֹשְׁרִים מִן הָעֵצִים עַל יְדֵי הָרוּחַ. כִּי מִזְּמַן קָצֵר נוֹכַחְנוּ לָדַעַת, כִּי אִם לֹא נְלַקֵּט אֶת הַתַּפּוּחִים יוֹם יוֹם, לֹא נִמְצָא מֵהֶם אַחֲרֵי כֵן גַּם אֶחָד. הַדָּבָר הָיָה אָמְנָם לְפֶלֶא בְּעֵינֵינוּ, כִּי אֶת עִזֵּי יְרָחָם שְׁכֵנֵנוּ לֹא יָכֹלְנוּ לַחֲשֹׁד שֶׁאֲכָלוּם, כִּי סְיָג[2] שֶׁל קוֹצִים גָּבֹהַּ לְמַדַּי הִקִּיף אֶת גַּנֵּנוּ מִכָּל עֵבֶר, וְגַם דֶּרֶךְ קָצֵהוּ הַשְּׂמָאלִי, אֲשֶׁר שָׁם הָיָה הַסְּיָג פָּרוּץ מְעַט, לֹא יָכְלוּ הָעִזִּים לָבֹא אֶל הַבִּירָה, כִּי נַחַל הַמַּיִם עָבַר דֶּרֶךְ שָׁם, וַיֵּעָצֵר בַּעֲדָן מִבֹּא.

אֲנַחְנוּ הִגַּעְנוּ אֶל הַגְּבוּל אֲשֶׁר בֵּין עֲצֵי הַלִּמּוֹן וְהַתַּפּוּחִים, וְהִנֵּה דְּבַר מָה אָפוֹר הִתְנוֹעַע תַּחַת אַחַד הָעֵצִים לְעֵינֵינוּ, וּכְגִשְׁתֵּנוּ אֵלָיו, חָמַק הָלַךְ לוֹ דֶּרֶךְ הַבְּרֵכָה הַמְלֵאָה לָהּ צְפַרְדְּעִים, אַךְ בְּאוֹתוֹ רֶגַע רָאִיתִי אֵיזוֹ חַיָּה מְבֹהָלָה, אֲשֶׁר תָּעֲתָה, כַּנִּרְאֶה, בְּדַרְכָּהּ, עָבְרָה חִישׁ בֵּין רַגְלַי, וַתְּקַפֵּץ דֶּרֶךְ הַפֶּרֶץ אֲשֶׁר בַּסְּיָג וַתִּמָּלֵט עַל נַפְשָׁהּ.

— שָׁפָן! שָׁפָן! — קָרָא אָחִי הַבְּכוֹר, — הֲרָאִיתָ אֶת אָזְנָיו?

— לֹא שָׁפָן הוּא, אַרְנֶבֶת הִיא! — קָרָא דָּנִיאֵל, זֶה בָּרוּר, הֲלֹא רְאִיתֶם אֶת דֶּרֶךְ מְנוּסָתָהּ.

וּכְרֶגַע רַצְנוּ כֻלָּנוּ אַחֲרֶיהָ, כִּי קִוִּינוּ לְתָפְשָׂהּ, אַךְ כְּבוֹאֵנוּ קָרוֹב לַנַּחַל, וְהִנֵּה קוֹל כְּקוֹל גּוּף מִתְנַפֵּל הַמַּיְמָה עָלָה בְּאָזְנֵינוּ.

— שְׁמַע נָא, דָּנִיאֵל, כַּנִּרְאֶה זֹאת...

---

[1] בִּירָה — פַּרְדֵּס, גַּן פֵּרוֹת.

[2] גָּדֵר.

— הָאַרְנֶבֶת! — מִהַרְתִּי אֲנִי לַעֲנוֹת, — פָּחוֹד פָּחֲדָה מִמֶּנּוּ, לְפִי הַנִּרְאֶה, וַתֹּאמֶר לְהִמָּלֵט דֶּרֶךְ הַפֶּרֶץ, וַתִּפֹּל בַּמַּיִם.

— הַיָּה אֻמְלָלָה! — קָרָא דָּנִיֵּאל, — מִי יוֹדֵעַ אִם לֹא מָצְאָה שָׁם כְּבָר אֶת קְבוּרָתָהּ.

— אֲבָל, — קָרָא יִצְחָק אָחִי הַשֵּׁנִי, — הָאַרְנֶבֶת יוֹדַעַת לִשְׂחוֹת.

— אַל נָא נַרְבֶּה דְּבָרִים לְלֹא תוֹעֶלֶת, — קָרָאתִי אֲנִי שֵׁנִית, — יְמַהֵר אֶחָד מִכֶּם הַבַּיְתָה לְהָבִיא חֶבֶל וָסַל, הָאַרְנֶבֶת עוֹדֶנָּה עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְאוּלַי נוּכַל עוֹד לְתָפְשָׂהּ.

דָּנִיֵּאל מִהֵר הַבַּיְתָה וַאֲנַחְנוּ מִהַרְנוּ אֶל הַנָּחַל.

— הַמַּיִם אֵינָם עֲמֻקִּים מֵעֵבֶר מִזֶּה, — קָרָא יִצְחָק, — אִם אַךְ תַּחֲזִיקוּ בִי הֵיטֵב, אֶשְׁלַח אֶת יָדִי וַאֲחַזְתִּיהָ בְּאָזְנֶיהָ.

אָז הֶחֱזַקְתִּי בִּכְנַף בֶּגֶד יִצְחָק בְּכָל כֹּחִי, וְהוּא כָּרַע עַל בִּרְכָּיו וַיָּכֶף רֹאשׁוֹ אֶל תּוֹךְ הַנַּחַל, וְגַם הוֹשִׁיט אֶת יָדוֹ; אַךְ לַשָּׁוְא; כִּי הָאַרְנֶבֶת אֲשֶׁר לֹא הֵבִינָה אֶת מַחְשַׁבְתֵּנוּ הַטּוֹבָה עָלֶיהָ, הִתְאַמְּצָה לְהִמָּלֵט מִידֵי אָחִי.

בֵּין כֹּה וָכֹה וְדָנִיֵּאל שָׁב וּבְיָדוֹ חֶבֶל וָסַל, וַנִּשְׂמַח לִקְרָאתוֹ מְאֹד. אָז מִהַרְנוּ וְקָשַׁרְנוּ אֶת הַסַּל בַּחֶבֶל, וַנְּשַׁלְשְׁלֵהוּ אֶל תּוֹךְ הַנַּחַל; אֲבָל גַּם הַפַּעַם לְלֹא הוֹעִיל, כִּי הָאַרְנֶבֶת אֲשֶׁר גָּדַל פַּחְדָּהּ עוֹד יוֹתֵר לְמַרְאֵה הַסַּל, הוֹסִיפָה לְהִתְרַחֵק מֵעָלֵינוּ, כְּאִלּוּ טוֹב לָהּ לִטְבֹּעַ בַּמַּיִם מִתֵּת אֶת נַפְשָׁהּ בְּיָדֵינוּ.

לְסוֹף הִצְלִיחַ דָּנִיֵּאל אָחִי לְהָרִים אוֹתָהּ מְעַט מֵעַל פְּנֵי הַמַּיִם. וַיְהִי כִּי מָצְאָה לָהּ הָאַרְנֶבֶת אֵיזֶה מִשְׁעָן, וַתִּתְחַזֵּק וַתְּקַפֵּץ וַתִּתְנַפֵּל בֵּין זְרוֹעוֹתַי, וְאָנֹכִי אָמַרְתִּי הִנֵּה בָּאָה בְּיָדִי. אַךְ כְּרֶגַע קָפְצָה מִמַּעַל לִכְתֵפַי, וַתָּרָץ דֶּרֶךְ הַבִּירָה בִּמְהִירוּת גְּדוֹלָה מְאֹד.

כַּלְבֵּנוּ „שַׁרְשֶׁרֶת" נִסָּה גַּם הוּא לִרְדֹּף אַחֲרֶיהָ בְּנָבְחוֹ בְחָזְקָה, וַאֲנַחְנוּ צָחַקְנוּ, צָחַקְנוּ, בִּרְאוֹתֵנוּ כִּי גַּם הוּא לֹא הָיָה מְאֻשָּׁר מִמֶּנּוּ; כִּי בְּהַגִּיעַ הָאַרְנֶבֶת אֶל סְיָג הַבִּירָה, הִתְמַתְּחָה כְּחָתוּל וַתִּתְמַלֵּט דֶּרֶךְ אַחַד הַחוֹרִים בִּמְרוּצָה גְדוֹלָה.

שְׁפַנִּים מִשְׁתַּעַשְׁעִים לְאוֹר הַיָּרֵחַ.

בְּשׁוּבֵנוּ הַבַּיְתָה רָאִינוּ אֶת אָבִי יוֹצֵא לִקְרָאתֵנוּ. הוּא שָׁמַע מִפִּי דָּנִיֵּאל אֶת חֶפְצֵנוּ לָצוּד אֶת הָאַרְנֶבֶת בַּסַּל... וַיֹּאמֶר לָבֹא לָקַחַת גַּם הוּא חֵלֶק בְּשִׂמְחָתֵנוּ, וּבִרְאוֹתוֹ אוֹתָנוּ מֵרָחוֹק, שְׁאָלָנוּ בְּבַת צְחוֹק:

— וּמַה? הַהִצְלִיחַ חֶפְצְכֶם בְּיֶדְכֶם, אִם אָיִן?

וְכַאֲשֶׁר סִפַּרְנוּ לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר קָרָה, אָמַר:

— כֵּן, בָּנַי, יֵשׁ אֲשֶׁר הַפַּחַד לְבַל נִפֹּל בְּרָעָה יַפִּיל אוֹתָנוּ בְּרָעָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה, וְלוּ יָדְעָה זֹאת הָאַרְנֶבֶת, כִּי אָז שָׁבָה עַל עֲקֵבָהּ מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּאָה בוֹ; אַךְ בִּהְיוֹתָהּ נִבְעָרָה מִדַּעַת עָשְׂתָה אֶת אֲשֶׁר עָשָׂתָה.

— וְאָנֹכִי, — אָמַר דָּנִיֵּאל, — הָיִיתִי בָטוּחַ, כִּי תָבֹא בְּיָדִי וּסְגַרְתִּיהָ בַסּוּגַר כְּשָׁפָן.

— אָמְנָם לוּא הָיִיתָ מַצְלִיחַ לְתָפְשָׂהּ בִּכְלִי זַיִן כָּאֵלֶּה שֶׁהָיוּ בְיָדְךָ, כִּי עַתָּה הִפְלֵאתָ עֲשׂה. אַךְ עָלֶיךָ לָדַעַת, בְּנִי, כִּי הָאַרְנֶבֶת עֲרוּמָה מְאֹד, וְגַם הַצַּיָּדִים, אֲשֶׁר בִּידֵיהֶם אֶקְדָּחִים טוֹבִים וּכְלָבִים מְלֻמְּדֵי צַיִד, לֹא תָמִיד יַצְלִיחוּ לִתְפֹּשׂ אֶת הַחַיָּה הַזְּרִיזָה וְהָעֲרוּמָה הַזֹּאת; כִּי לָאַרְנָבוֹת רַגְלַיִם מְמַהֲרוֹת לָרוּץ מֵאֵין כְּמוֹהֶן, כַּאֲשֶׁר רָאִיתָ הַפַּעַם, וּבִשְׁתֵּי רַגְלֵיהֶן הָאֲחוֹרוֹת הָאֲרֻכּוֹת וְהַחֲזָקוֹת מֵהַקְּדוּמוֹת, תְּקַפֵּצְנָה קְפִיצוֹת גְּדוֹלוֹת. אַךְ הַדָּבָר הַיּוֹתֵר מַפְלִיא הוּא, כִּי לָאַרְנֶבֶת יִתְרוֹן בִּינָה לְרַמּוֹת אֶת הַצַּיָּד לְבַל יִמְצָא אֶת הַדֶּרֶךְ שֶׁנִּמְלְטָה בוֹ; כִּי תֵּלֵךְ הָלוֹךְ וָשׁוֹב עַל עֲקֵבָהּ פְּעָמִים מִסְפָּר, לְמַעַן עַרְבֵּב וְהַעֲלֵם רִשּׁוּמֵי צְעָדֶיהָ מֵעֵין הַצַּיָּד; וְלִפְעָמִים תִּטֶּה הַצִּדָּה מִחוּץ לְדֶרֶךְ מְנוּסָתָהּ, וְאִם תִּפְגֹּשׁ בְּדַרְכָּהּ נַחַל אוֹ בְרֵכָה, תִּתְנַפֵּל הַמַּיְמָה וְהָלְכָה הָלוֹךְ וְשָׂחֹה עַד בּוֹאָהּ אֶל בֵּין הַקָּנִים וְנֶחְבְּאָה שָׁם, עַד שׁוּב הַצַּיָּד מֵרְדֹף אַחֲרֶיהָ. וְיֵשׁ אַרְנָבוֹת עוֹד יוֹתֵר עֲרוּמוֹת הַמִּטַּפְּסוֹת עַל

אַחַד הָעֵצִים וְרוֹבְצוֹת שָׁם בֵּין הָעֲנָפִים הַסְּבוּכִים, אוֹ בְתוֹךְ חֲלָלוֹ שֶׁל גֶּזַע נָבוּב, בְּשָׁעָה שֶׁהַצַּיָּד וְכַלְבּוֹ מִתְאַמְּצִים לִמְצֹא אֶת רִשְׁמֵי פַּרְסוֹתֶיהָ עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

— אָמְנָם בִּינָה יְתֵרָה לָאַרְנֶבֶת עַל יֶתֶר חַיּוֹת הַשָּׂדֶה, הֲלֹא כֵן, אָבִי?

— לֹא, בְּנִי! רַק הַסַּכָּנָה מַחְכִּימָה אוֹתָן, כִּי הִנֵּה בְּכָל הֱיוֹת הָאַרְנֶבֶת חֲרוּצָה מְאֹד לְהִמָּלֵט מִיַּד הַצַּיָּד, אֵין בְּיָדָהּ לְכוֹנֵן לָהּ מְאוּרָה לָשֶׁבֶת בָּהּ, בְּעוֹד אֲשֶׁר הַשָּׁפָן שְׁאֵר בְּשָׂרָהּ, אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ עָרוּם כָּמוֹהָ יַעֲשֶׂה לוֹ אֶת מְאוּרָתוֹ לְמָעוֹן לוֹ. וְהָאַרְנֶבֶת הֲלֹא פַּחְדָּנִית גְּדוֹלָה הִיא, וּמוּגֵי לֵב כָּמוֹהָ מְעַטִּים מְאֹד בֵּין הַחַיּוֹת. רַק בַּלַּיְלָה כַּלַּיְלָה תֵּצֵא מִמַּחְבּוֹאָהּ לְבַקֶּשׁ לָהּ אֹכֶל, וְקָרְבָה אֶל נְאוֹת הַשָּׂדֶה וְאֶל הַגַּנִּים לְכַרְסֵם אֶת פְּרִי הָעֵץ, אוֹ כִּי תַחְתֹּר בָּאֲדָמָה, לְמַעַן הוֹצִיא מִשָּׁם אֶת שָׁרְשֵׁי הַצְּמָחִים, אֲשֶׁר תֹּאכְלֵם לְתֵאָבוֹן.

— אָכֵן צָדַק הַגַּנָּן בְּהִתְאוֹנְנוֹ תָמִיד, כִּי הָאַרְנָבוֹת אוֹכְלוֹת אֶת שָׁרְשֵׁי הַגֶּזֶר אֲשֶׁר בְּגַנֵּנוּ; הֲלֹא כֵן, אָבִי? — קָרָא דָנִיֵּאל.

— כֵּן, בְּנִי; וְיָדַעְתָּ עוֹד, כִּי כָל יְמֵי הָאַרְנֶבֶת פַּחַד וּדְאָגָה, וְאֵין רֶגַע מְנוּחָה לָהּ בְּחַיֶּיהָ; וְגַם בְּכַרְסְמָהּ אֶת שָׁרְשֵׁי הַצְּמָחִים בְּהֶשְׁכֵּת הַלַּיְלָה, עֵינֶיהָ מְשׁוֹטְטוֹת אֶל כָּל עֵבֶר מִפַּחַד רוֹדֵף, וְהָסֵב תָּסֵב בְּלִי הֶרֶף אֶת אָזְנֶיהָ הָאֲרֻכּוֹת מִזֶּה וּמִזֶּה.

וּבִכְלָל עֲלֵיכֶם לָדַעַת, בָּנַי, כִּי הַחֲכָמִים בִּקְּשׁוּ וּמָצְאוּ, שֶׁכָּל בַּעֲלֵי הַחַיִּים, אֲשֶׁר אָזְנַיִם אֲרֻכּוֹת לָהֶן כְּאָזְנַיִם אֲשֶׁר לָאַרְנֶבֶת וְלַשָּׁפָן, הֵמָּה פַּחְדָּנִים גְּדוֹלִים, וְגַם לְקוֹל עָלֶה נִדָּף בְּהִתְנוֹעֲעוֹ, תְּמַהֵר הָאַרְנֶבֶת לְהִמָּלֵט עַל נַפְשָׁהּ בְּבֶהָלָה, וְדַיָּהּ לְאִוְשַׁת הָעֵצִים לְהַחֲרִידָהּ מְאֹד. בַּיּוֹם לֹא תֵרָאֶה וְלֹא תִמָּצֵא עַל פְּנֵי חוּץ, רַק רָבוֹץ תִּרְבַּץ בֵּין הַתְּלָמִים, אוֹ בֵין סִבְכֵי הָעֵצִים, וִישֵׁנָה שָׁם אֶת שְׁנָתָהּ בְּעֵינַיִם פְּתוּחוֹת, אִם רַק תּוּכַל לְהִקָּרֵא שֵׁנָה כָזוּ בְּשֵׁם שֵׁנָה.

וְאָמְנָם פַּחַד הָאַרְנֶבֶת פַּחַד צֶדֶק הוּא, וְעָלֵינוּ לִסְלֹחַ לָהּ אֶת רִפְיוֹן לִבָּהּ; כִּי תָמִיד נִרְדֶּפֶת הִיא עַל צַוָּארָהּ, פַּעַם עַל יְדֵי הַצַּיָּדִים וְכַלְבֵיהֶם, וּפַעַם עַל יְדֵי הַזְּאֵבִים וְהַשּׁוּעָלִים, וְכָל כְּלֵי זַיִן אֵין לָהּ לְמַעַן עֲמֹד עַל נַפְשָׁהּ, מִלְּבַד רַגְלֶיהָ הַחֲזָקוֹת וְהַמְּהִירוֹת. כְּמוֹ לְכָל הַמְגָרְמִים כֵּן גַּם לָהּ אַרְבַּע שִׁנַּיִם חֲזָקוֹת וְחַדּוֹת; אֲבָל בְּכָל הֱיוֹת הַשִּׁנַּיִם הָאֵלֶּה זְרִיזוֹת מְאֹד לִקְלֹף אֶת קְלִפּוֹת הָעֵצִים מֵעֲלֵיהֶם, אֵינָן יְכוֹלוֹת לִנְשֹׁךְ אֶת הָאוֹיֵב וּלְהַחֲלִיץ אֶת בַּעֲלֵיהֶן מִצָּרָה.

אֲבוֹתֵינוּ הַקַּדְמוֹנִים הָיוּ רְגִילִים לֵאמֹר עַל כָּל אִישׁ אֻמְלָל וּמְפַחֵד תָּמִיד וְצָפוּי אֱלֵי סַכָּנָה „חַיָּיו כְּחַיֵּי הָאַרְנֶבֶת". הַמָּשָׁל הַזֶּה מְתָאֵר בְּדִיּוּק אֶת תְּנָאֵי הַחַיִּים הַמָּרִים, אֲשֶׁר לַחַיָּה הַמִּסְכֵּנָה הַזֹּאת.

לֹא כֵן הַשָּׁפָן, כִּי זְהִירוּתוֹ רַבָּה מִזְּהִירוּת הָאַרְנֶבֶת, וְחַיָּיו נוֹחִים מֵחַיֶּיהָ. הַשָּׁפָן, כַּאֲשֶׁר יְדַעְתֶּם, דּוֹמֶה הַרְבֵּה לָאַרְנֶבֶת, רֹאשׁוֹ כְּרֹאשָׁהּ, וְאָזְנָיו אֲרֻכּוֹת כְּאָזְנֶיהָ, וְקוֹמָתוֹ כִּמְעַט כְּקוֹמָתָהּ. וְכַלְכָּלָתוֹ כְּכַלְכָּלָתָהּ, כִּי גַם הוּא בֵּין הַמְגָרְמִים יֵחָשֵׁב.

— אֲבָל הַשְּׁפַנִּים הֵם לְבָנִים, אָבִי, הֲלֹא כֵן? — שָׁאֲלָה רָחֵל.

— לֹא כֻלָּם, בִּתִּי; אֵלֶּה אֲשֶׁר בִּיעָרֵינוּ כִּמְעַט כֻּלָּם אֲפוּרִים, וְיֵשׁ בֵּינֵיהֶם גַּם שְׁחוֹרִים, וְהָאַרְנָבוֹת אֲשֶׁר בְּאַרְצוֹת הַצָּפוֹן כֻּלָּן לְבָנוֹת. הֲלֹא תִרְאוּ, בָּנַי, כִּי הַהֶבְדֵּל בֵּין הָאַרְנֶבֶת וְהַשָּׁפָן אֵינֶנּוּ בְּמַרְאֵה הָעוֹר בִּלְבָד, כִּי אִם רֵאשִׁית בְּאֹפֶן הַתְּנוּעָה, כִּי הָאַרְנֶבֶת רָצָה בְּלֶכְתָּהּ, וְהַשָּׁפָן מְקַפֵּץ; וְשֵׁנִית, בְּדַרְכֵי חַיֵּיהֶם. וְאַתֶּם, בָּנַי, הֲלֹא תִזְכְּרוּ בְוַדַּאי אֶת הַחוֹרִים הַגְּדוֹלִים אֲשֶׁר רָאִינוּ לְרַגְלֵי הָעֵצִים בֵּין הַשָּׁרָשִׁים, בַּיּוֹם אֲשֶׁר הָלַכְנוּ כֻלָּנוּ לְטַיֵּל בַּיַּעַר הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר מִמִּזְרָח לָעִיר, הֲלֹא?

— כֵּן, אַבָּא, וְאַתָּה הִגַּדְתָּ לָנוּ אָז, כִּי הַשְּׁפַנִּים כָּרוּ אוֹתָם לְשִׁבְתָּם.

— כֵּן, כֵּן, בָּנַי, וִידַעְתֶּם מֵעַתָּה, כִּי מְאוּרוֹת הַשְּׁפַנִּים הֵן אֲרֻכּוֹת וְעַקְמוּמוֹת, וְעַל פִּי הָרֹב מוֹצָאִים רַבִּים לָהֶן, וְהֵן מְחֻבָּרוֹת בֵּינֵיהֶן, וּמוֹצָאֵיהֶן נִסְתָּרִים בֵּין שָׁרְשֵׁי הָעֵצִים הֶעָבִים, אוֹ מְכֻסִּים לְמֶחֱצָה בְּחָצִיר וָעֵשֶׂב.

בִּמְאוּרָתוֹ זֹאת יִרְבַּץ לוֹ הַשָּׁפָן כָּל הַיּוֹם בְּשָׁלוֹם וּבִמְנוּחָה לְבַדּוֹ; מְעַט יִישַׁן, וּמְעַט יְגָרֵם לוֹ אֶת שָׁרְשֵׁי הַצְּמָחִים, אֲשֶׁר הֵכִין לוֹ מֵאֶתְמוֹל, וּבִמְאוּרָתוֹ זֹאת יִתְעַסֵּק בְּטִפּוּל בָּנָיו הַקְּטַנִּים. לֹא כֵן הָאַרְנֶבֶת, אֲשֶׁר הִיא נָעָה וָנָדָה תָמִיד וְאֵין לָהּ לֹא מָדוֹר וְלֹא מְנוּחָה.

וּבַלַּיְלָה בַּלַּיְלָה, בְּעֵת שֶׁהָאֲוִיר צַח וְנָעִים, יָצֹא יֵצֵא הַשָּׁפָן מִמַּחְבָּאוֹ וְלָקַח עִמּוֹ גַּם אֶת כָּל יְלָדָיו הַקְּטַנִּים, אֲשֶׁר הוּא מְטַפֵּל בִּגְדוֹלָם, וְהָלְכוּ יַחַד כֻּלָּם לְבַקֵּשׁ לָהֶם דָּבָר לֶאֱכֹל; וְהָיָה בְּשָׁמְעָם קוֹל הֲמֻלָּה, אוֹ בְהַרְגִּישָׁם, כִּי סַכָּנָה קְרוֹבָה לָבוֹא, וּמִהֲרוּ כֻלָּם, הָאָבוֹת וְהַבָּנִים, לָשׁוּב עַל עֲקֵבָם בִּקְפִיצוֹת נִסּוֹת עַד בּוֹאָם אֶל מְאוּרָתָם, אֲשֶׁר בָּהּ הֵם בְּטוּחִים מִפַּחַד רָעָה, כִּי אֵין בְּיַד רוֹדְפֵיהֶם לְהַשִּׂיגָם שָׁם.

וְעַתָּה רְאוּ זֶה פֶּלֶא, בָּנַי, כִּי הָאַרְנֶבֶת בְּכָל הִמָּצְאָהּ עַל יַד הַמְּאוּרוֹת הָאֵלֶּה, וּבְכָל רְאוֹתָהּ כְּפַעַם בְּפַעַם בְּדַרְכָּהּ כַּאֲשֶׁר יַחְפֹּר הַשָּׁפָן אֶת מְאוּרָתוֹ בְּיָדָיו, לֹא תִקַּח תּוֹרָה מִפִּיו, וְגַם לֹא יַעֲלֶה עַל לִבָּהּ לַעֲשׂוֹת כְּמַעֲשֵׂהוּ, וְאַף לָתוּר אַחֲרֵי מְאוּרָה עֲזוּבָה מֵהַבְּעָלִים שְׁכֵנֶיהָ לֹא תֵדַע וְלֹא תַרְגִּישׁ כָּל צֹרֶךְ בָּזֶה. זֶה לָכֶם לְאוֹת, כִּי לְבַעֲלֵי־הַחַיִּים, — וְאַף לַחֲכָמִים שֶׁבָּהֶם, — אֵין שֵׂכֶל וּתְבוּנָה, כַּאֲשֶׁר כְּבָר הִגַּדְתִּי לָכֶם פְּעָמִים רַבּוֹת, וְאֵינָם יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת אֶלָּא מַה שֶּׁהַתְּרְשֶׁה לָהֶם הַרְגָּשָׁתָם וְלֹא יוֹתֵר, אַךְ לֹא לִלְמֹד אֶל מַעֲשֵׂי אֲחֵרִים וְלַעֲשׂוֹת כְּמוֹהֶם; כִּי דֶרֶךְ הַלִּמּוּד מֵאֲחֵרִים מוּזָרָה לָהֶם, וְאֵין בֵּין הָאַרְנֶבֶת בְּיָמֵינוּ אֵלֶּה אַרְנֶבֶת מִימוֹת אָדָם הָרִאשׁוֹן כָּל הַבְדֵּל בְּאֹפֶן חַיֶּיהָ וְדֶרֶךְ הֵחָבְאָהּ וְהִמָּלְטָהּ מִפְּנֵי הַכְּלָבִים. רַק לָאָדָם, בָּנַי, נִתְּנָה הַתְּכוּנָה הַמְיֻחֶדֶת לִלְמֹד אֶל דַּרְכֵי רֵעָיו, וּלְהִתְקַדֵּם בְּכָל חָכְמָה וּמַדָּע, בַּהֲרָשַׁת הַמַּעֲשֶׂה וּבְתוֹרַת הַמּוּסָר. הַיְכֹלֶת לְהִתְקַדֵּם עַל יְדֵי הִתְאַמְּצוּת וְהִשְׁתַּדְּלוּת מִצִּדּוֹ, תַּעֲמִיד אֶת הָאָדָם, — אַף הַגָּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים, — בְּמַדְרֵגָה גְבֹהָה הַרְבֵּה יֶתֶר, מִמַּעַל לְיֶתֶר בַּעֲלֵי־הַחַיִּים, אַף הַחֲכָמִים שֶׁבָּהֶם.

תַּרְגּוּם יוֹסֵף מְיוּחָס.

חַוָּה מְבַכָּה אֶת הֶבֶל בְּנָהּ.

חֲדָשׁוֹת.

פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל.— בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי, יוֹם הָעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה לְחֹדֶשׁ אוֹגוּסְט, לִפְנוֹת עֶרֶב, נִגַּשׁ אִישׁ נוֹצְרִי שׁוֹמֵר הַיַּעַר, אֶל אַחַת הַחֲנֻיּוֹת הַקְּטַנּוֹת שֶׁבְּשׁוּק עִיר הוֹמֶל לִקְנוֹת לוֹ מְלִיחִים (דָּגִים מְלוּחִים). בְּעֵת הַמַּשָּׂא וּמַתָּן פָּרְצָה מְרִיבָה בֵּין הַקּוֹנֶה וּבֵין הַחֶנְוָנִית הָעִבְרִיָּה; מְהֵרָה הִתְעָרְבוּ נוֹצְרִים וִיהוּדִים בַּמְּרִיבָה, אֲשֶׁר נֶהֶפְכָה תֵּכֶף לְמִלְחֶמֶת אֶגְרוֹפִים קָשָׁה. הַשְּׁמוּעָה עָבְרָה מַהֵר בָּעִיר כִּי פָּרְצוּ פְּרָעוֹת בַּשּׁוּק, וְהַיְּהוּדִים, אֲשֶׁר זָכְרוּ אֶת מִקְרֵי קִישִׁינוֹב הַנּוֹרָאִים, יָצְאוּ הַפַּעַם בְּיָד חֲזָקָה לִקְרַאת עוֹשֵׂי הַמְּהוּמָה וַתִּגְבַּר הַמִּלְחָמָה בֵּין הַיְּהוּדִים וְהַנּוֹצְרִים וַיִּרְבּוּ הַנִּפְצָעִים מִשְּׁנֵי הַצְּדָדִים. לְסוֹף גָּבְרָה יַד הַיְּהוּדִים וַיָּנִיסוּ אֶת הַנּוֹצְרִים מִן הַשּׁוּק, וַיִּשְׁקֹט הָרִיב. גַּם הַשּׁוֹטְרִים מִהֲרוּ אֶל מְקוֹם הַמַּעֲשֶׂה וַיַּאַסְרוּ כְּשִׁבְעָה עָשָׂר נוֹצְרִים וּשְׁלשָׁה עָשָׂר יְהוּדִים. כַּעֲבֹר שָׁעוֹת מִסְפָּר נוֹדַע, כִּי נוֹצְרִי אֶחָד מִן הַמֻּכִּים מֵת וְהַשֵּׁנִי מְפַרְפֵּר בֵּין הַחַיִּים וְהַמָּוֶת. הַשְּׁמוּעָה הַזֹּאת הִרְעִישָׁה מְאֹד אֶת הַלְּבָבוֹת וּפַחַד גָּדוֹל נָפַל עַל הַיְּהוּדִים, פֶּן יָקוּמוּ הָאֶזְרָחִים וְהִתְנַפְּלוּ עֲלֵיהֶם לִנְקֹם אֶת נִקְמַת אֲחִיהֶם. וְאָמְנָם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת נִקְהֲלוּ כַּחֲמֵשׁ מֵאוֹת נוֹצְרִים אֶל מָקוֹם אֶחָד, אֲבָל שַׂר הַשּׁוֹטְרִים בָּא מַהֵר בְּרֹאשׁ גְּדוּד אַנְשֵׁי צָבָא וַיְפַזְּרֵם. גַּם הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן עָבַר בִּמְנוּחָה. אַךְ בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי בַּצָּהֳרַיִם, כַּאֲשֶׁר יָצְאוּ פּוֹעֲלֵי הַפַּבְּרִיקָה שֶׁל מְסִלַּת הַבַּרְזֶל מֵעֲבוֹדָתָם, הִתְנַפְּלוּ עַל הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר פָּגְשׁוּ לְיַד בֵּית הַתַּחֲנָה וַיַּכּוּם בְּלִי חֶמְלָה, וְאַחַר פָּשְׁטוּ עַל הַחֲנֻיּוֹת וְעַל הַבָּתִּים שֶׁל הַיְּהוּדִים, פּוֹצְצוּ אֶת הַחַלּוֹנוֹת, שִׁבְּרוּ אֶת כְּלֵי הַבַּיִת, קָרְעוּ אֶת הַכָּרִים וְהַכְּסָתוֹת, הִשְׁחִיתוּ אֶת סְחוֹרוֹת הַחֲנֻיּוֹת וַיַּכּוּ בַּיְּהוּדִים אֲשֶׁר נִמְצְאוּ שָׁם. שַׂר הַשּׁוֹטְרִים הֶחָרוּץ וְהַיָּשָׁר מִהֵר לָבֹא בְּרֹאשׁ גְּדוּד הַצָּבָא וַיָּפֶץ אֶת הַפּוֹרְעִים וַיְנִיסֵם. אַךְ הֵם הִתְפַּזְּרוּ בָּרְחוֹבוֹת הַסְּמוּכוֹת וַיּוֹסִיפוּ לַהֲרֹס אֶת מְעוֹנוֹת הַיְּהוּדִים וּלְהַשְׁחִית וּלְאַבֵּד אֶת כָּל אֲשֶׁר בָּהֶם וְכָל אִישׁ יְהוּדִי שֶׁנָּפַל בְּיָדָם הֻכָּה וְנִרְמַס וְנִפְצַע, וּשְׁלשָׁה יְהוּדִים נִדְקְרוּ בְּסַכִּינִים וַיָּמוּתוּ. גַּם בֵּית תְּפִלָּה אֶחָד נֶהֱרַס וּשְׁלשָׁה סִפְרֵי תוֹרָה נִקְרְעוּ לִקְרָעִים. הַיְּהוּדִים עָמְדוּ אָמְנָם עַל נַפְשָׁם בִּגְבוּרָה וַיֵּצְאוּ חֲמוּשִׁים נֶגֶד פּוֹרְעֵי הַפְּרָעוֹת (אוֹמְרִים כִּי גַם אִשָּׁה עִבְרִיָּה אַחַת יָרְתָה בֶּהָמוֹן הַסּוֹעֵר), אַךְ קָצוֹר קָצְרָה יָדָם לַעֲצֹר בָּהֶם. אָז בָּאוּ גְּדוּדֵי צָבָא לִמְקוֹם הַפְּרָעוֹת, אַךְ גַּם הֵמָּה לֹא יָכְלוּ לְהַשְׁקִיט אֶת הֶהָמוֹן הַסּוֹעֵר עַד אֲשֶׁר יָרוּ בָהֶם וַיַּפִּילוּ חֲלָלִים בַּנּוֹצְרִים וּבַיְּהוּדִים יָחַד; וְהָעִיר שָׁקָטָה.

בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי הוּבְאוּ הַהֲרוּגִים לִקְבוּרָה בְּיַחַד עִם שְׁלשָׁה סִפְרֵי הַתּוֹרָה הַקְּרוּעִים. בֵּין הַהֲרוּגִים נִמְצָא רַבִּי מֵאִיר הַמְלַמֵּד אִישׁ כְּבֶן אַרְבָּעִים שֶׁנֶּהֱרַג אֵצֶל אַחַת הַגְּדֵרוֹת בְּמוֹטוֹת עֵץ וַאֲבָנִים (דְּמוֹ הַקָּדוֹשׁ עוֹדֶנּוּ נִכָּר עַל הַגָּדֵר). הַשֵּׁנִי עֶלֶם בֶּן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה שֶׁנֶּהֱרַג

בְּכַדּוּר. הַשְּׁלִישִׁי הוּא רוֹכֵל מוֹכֵר סְפָרִים שֶׁעָבַר לְתֻמּוֹ בָּרְחוֹב וַיִּתְנַפְּלוּ עָלָיו וַיְמִיתוּהוּ בְּמוֹטוֹת וַאֲבָנִים. יְהוּדִי אֶחָד בָּרַח עִם אִשְׁתּוֹ אֶל אַחַד הַכְּפָרִים הַקְּרוֹבִים שֶׁשָּׁם יָשַׁב קְרוֹבוֹ. בַּדֶּרֶךְ פָּגְשׁוּ בָהֶם אִכָּרֵי הַכְּפָר וַיִּתְנַפְּלוּ עַל הָאִישׁ וַיַּכּוּהוּ בְּאַכְזְרִיּוּת חֵמָה, עַד אֲשֶׁר מֵת תַּחַת יָדָם.

הַנֵּזֶק בְּכֶסֶף גָּדוֹל מְאֹד. בְּיִחוּד סָבְלוּ בְּנֵי דַלַּת הָעָם.

גַּם בְּעִיר זַבְלוֹטוֹב, אֲשֶׁר בְּגַלִּיצְיָה, פָּרְעוּ פְּרָעוֹת בַּיְּהוּדִים. בְּיוֹם הָאַחַד עָשָׂר לַחֹדֶשׁ סֶפְּטֶמְבֶּר (הוּא יוֹם עֶרֶב שַׁבַּת הַ„תּוֹכֵחָה" פָּרָשַׁת תָּבֹא) בָּא אִכָּר אֶחָד עִם אִשְׁתּוֹ אֶל בֵּית מִסְחַר עוֹרוֹת שֶׁל הַיְּהוּדִי שָׁאוּל שְׁלֹמֹה דוֹלְבֶּרְג לִקְנוֹת לוֹ סְחוֹרָה. אֵשֶׁת הָאִכָּר גָּנְבָה חֲתִיכַת עוֹר וַתָּשֶׂם אוֹתָהּ בְּמִטְפַּחְתָּהּ, אַךְ הַחֶנְוָנִי רָאָה זֹאת וַיִּדְרֹשׁ בְּחָזְקָה לְהָשִׁיב לוֹ אֶת הַגְּנֵבָה אוֹ לְשַׁלֵּם לוֹ מְחִירָהּ. אָז רָץ הָאִכָּר הַחוּצָה וְצָעַק: הַיְּהוּדִים שָׁחֲטוּ אֶת אִשְׁתִּי! לְקוֹלוֹ נֶאֶסְפוּ אִכָּרִים רַבִּים וּבְקוֹל קְרִיאָה „הַכּוּ בַיְּהוּדִים!" הִתְנַפְּלוּ עַל בָּתֵּי הַיְּהוּדִים וְעַל חֲנֻיּוֹתֵיהֶם וַיַּעֲשׂוּ בָהֶם שַׁמּוֹת נוֹרָאוֹת: דַּלְתוֹת הַבָּתִּים וְהַחַלּוֹנוֹת שִׁבְּרוּ וְנִפְּצוּ לִרְסִיסִים; כְּלֵי בַיִת וּרְהִיטִים הִשְׁלִיכוּ בְּעַד הַחַלּוֹנוֹת הַחוּצָה וַיְנַפְּצוּם; סְחוֹרוֹת הַחֲנֻיּוֹת שֻׁדְּדוּ אוֹ נִשְׁחֲתוּ; מֵאֵת יְהוּדִי אֶחָד גָּזְלוּ עֲגָלָה רְתוּמָה לִשְׁנֵי סוּסִים וַיְמַלְאוּהָ מִשְּׁלַל הַחֲנֻיּוֹת וַיּוֹבִילוּהָ מִחוּץ לָעִיר לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם אֶת הַשָּׁלָל הָרָב. כַּחֲמִשִּׁים חֲנֻיּוֹת נֶהֶרְסוּ וְשֻׁדְּדוּ וְהַנֵּזֶק גָּדוֹל מְאֹד.

אֲבָל יוֹתֵר מִנֵּזֶק הַכֶּסֶף הָיוּ נִזְקֵי הַגּוּף. פּוֹרְעֵי הַפְּרָעוֹת לֹא אָמְרוּ דַי בְּשָׁלָל הָרָב, כִּי גַם הִכּוּ בַיְּהוּדִים בְּאַכְזָרִיּוּת נוֹרָאָה מְאֹד. רַבִּים נִפְצְעוּ קָשֶׁה וְהֵם מְפַרְפְּרִים בֵּין הַחַיִּים וְהַמָּוֶת. אֶת הַחֶנְוָנִי דוֹלְבֶּרְג, אִישׁ זָקֵן בֶּן שִׁבְעִים, סְחָבוּ מִתּוֹךְ הַחֲנוּת אֶל הַשּׁוּק, נִקְּרוּ אֶת עֵינוֹ הָאַחַת וַיַּכּוּהוּ מַכּוֹת אַכְזָרִיּוֹת עַד אֲשֶׁר הִתְעַלֵּף, וּבְמַצָּב כָּזֶה סְחָבוּהוּ סָחוֹב וְהַשְׁלֵךְ דֶּרֶךְ הָרְחוֹב עַד בֵּית הַמִּשְׁפָּט. מִמָּחֳרַת הַיּוֹם הוֹבִילוּ אֶת הַפָּצוּעַ הָאָנוּשׁ אֶל בֵּית הַחוֹלִים אֲשֶׁר בָּעִיר טְשֶׁרְנוֹבִיץ הַקְּרוֹבָה. לַהֲקַת מַשְׁחִיתִים פָּרְצָה אֶל מְעוֹנוֹ שֶׁל יְהוּדִי אֶחָד, מָרְדְּכַי מֵאִיר בּוֹרְג שְׁמוֹ, וְאַחֲרֵי שִׁבְּרָם אֶת כָּל כְּלֵי הַבַּיִת הִתְנַפְּלוּ עָלָיו וַיַּכּוּהוּ וַיְפַצְּעוּהוּ בְּאַכְזָרִיּוּת אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמַע עוֹד כָּמֹהָ: בְּמַלְקָחַיִם קָרְעוּ גִזְרֵי בָשָׂר מִגּוּפוֹ. אֶת אָבִיו, שֶׁהֵפִיץ לְהָגֵן עַל בְּנוֹ, הִכּוּ בְגַרְזֶן עֵץ גָּדוֹל פְּעָמִים אֲחָדוֹת. נַעַר עִבְרִי אֶחָד הִשְׁלִיכוּ הַמַּיְמָה, וְאַחַר כֵּן הוֹצִיאוּהוּ וַיַּכּוּהוּ בְּמַקְלוֹת מַכּוֹת נִמְרָצוֹת וְגַם אֶת שִׁנָּיו שִׁבְּרוּ. גַּם עוֹד אֲנָשִׁים אֲחָדִים הֻכּוּ מַכּוֹת מָוֶת. („הַצְּפִירָה").

לאחי ולאחיותי קוראי העולם קטן שלום!

זאת היא השנה הראשונה, אשר אבי היקר חותם בעדי על העתון „עולם קטן". אני קוראו ומתענג עליו מאד. גם מתאמץ אנכי לדבר עברית אף כי קשה לי מאד הדבר הזה. אדמה כי סבת אי יכלתי למהר דבר עברית היא, כי עוד לא למדתי את התלמוד, ולוּאת עוד תחסרנה לי מלים רבות ומבטאים שונים הנחוצים מאד. לזאת, אחי, נתאמץ ללמוד את התלמוד בכל רחבו יחד את התנ"ך בכל נעמו והיתה שפתנו שלמה.

בראסלאוו ברנשי כבוד

פלך קאוונא. וברכת ציון

הלל קנטר.

לקוראי ה„עולם קטן".

ימי החנים הולכים וקרובים אלינו ואיזה רגש נעים ימלא את לבנו, לא מפני שנהיה כירח ימים חפשיות מבית הספר, להפך, בית הספר הוא הענג האחד שיש לנו, ובכל זאת הננו שמחות מאד בשימנו אל לבנו כי עוד מעט והחגים ועמהם גם הכפריים יבאו אלינו עם בניהם ובנותיהם. מה נעימים הם לנו האורחים בימים האלה, אם כי בחברתם לא נעים לנו כל כך: פשוטים הם האנשים האלה, אין להם לא בית הספר ולא מורה, לא עתון ולא ספרים. ומה מאד חפצנו כי גם הנערות האלה תדענה את אשר אנחנו יודעות... ולכן גמרנו בלבנו, כשתבאנה הנערות הכפריות העירה, על כל נערה מבית ספרנו לדבר עמהן ולספר להן מאגודתנו הציונית ולהראות להן את האלבומים אשר אנחנו מדביקות בכל פעם מרקאות מהקופה הלאומית וגם להביאן אל בית ספרנו כי תראנה איך שאנחנו קוראות את העולם קטן ומדברות ומספרות בעברית ובודאי דברינו יעשו פרי. ולכן מציעות אנחנו לפניכם, קוראי העולם קטן, שגם אתם תעשו הדבר הזה. עשה נעשה ונוכלו!

שרה ביינשטין

חיה גיטל קרוצל.

שפרינצה גרניסטיסקי.

אחי היקרים קוראי ה„עולם קטן"!

הנני מודיע לכל קוראי ה„עולם קטן" בכלל ולקוראיו בורשה בפרט, כי כבר יסדתי אגודה אשר חבריה מדברים ביניהם תמיד רק עברית, ונקרא את שמה „דוברי שפת ציון". (על דבר האגודה הזאת כבר כתבתי ב„עולם קטן" חוברת מ"א־מ"ב). אך לדאבון נפשנו אין בהאגודה הזאת עד הנה אך עשר נערים, על כן מבקש אנכי מאד את כל קוראי ה„עולם קטן" בורשה כי יספחו לאגודתנו.

האדריסה אלינו: רחוב פשסה Nr. 4 מעון 5.

למערכת „עולם קטן" היקרה

אנחנו יושבות בנאות דשא „צַנְקָה", אצל העיר הומל. פה יש יער גדול, ואנחנו הולכות לטיל ביער בכל יום. גם יש פה נהר גדול ואנחנו רוחצות בו בכל יום, אבל רק חמשה רגעים אנחנו בנהר, כי כן יעץ לנו אבינו הרופא. ואם כי פה טוב מאד לנוח, בכל זאת לא עזבנו את הלמוד העברי ומכינות בכל יום את שעורינו העברים, כי הם אהובים ויקרים לנו מאד. השירים העברים שיש להם מנינות, אנחנו אוהבות מאד לנגן אותם על הפסנתר. זאת היא עבודתנו בקיץ: נטיל, נלמד ונגנן על הפסנתר. אבל פתאם זכרנו את יתומי קישינוב, שנשארו בלי מחיה, ולא טובה היתה בעינינו המנוחה. לנו עונג וטוב, וליתומי קישינוב אין לחם, אין בגד ואין בית. חשבנו הרבה מחשבות ונגמר לערך נשף לטובתם. בנשף לקחו חלק עוד הרבה נערים ונערות, היושבים פה בנאות הדשא, ערכנו בערב אחד שני חזיונות, ואחרי החזיונות שחקנו במשחק: „הערבונות", שרנו שירים עברים וגם רוסים ובסוף הערב שרנו את השיר „התקוה", כֻּלָּנו במקהלה, ונצא במחולות. את פרי הנשף עשרה רבלים אנחנו שולחות למערכת „עולם קטן", למען יתומי קישינוב להושיב אותם בארץ ישראל.

ברגשי כבוד

נֶסָה זַחַרִין.

הומל, חדש אב. דבורה זחרי

(הכסף נתקבל).

להברינו קוראי ה„עולם קטן"!

מורנו הנכבד המלמד אותנו את שפתנו הקדושה ספר לנו על דבר הפרעות הנוראות אשר היו בעיר קישינוב, וכי נשארו יתומים עזובים אמללים, שהוריהם נהרגו ברחובות העיר וכי אנשים טובי לב חפצים לשלחם לארצנו הקדושה לחנכם שם. מצבם הרע נגע אל לבנו ובמשך שמונה ימים קמצנו מהאגורות אשר הורינו נותנים לנו בכל יום ואנו שולחים לטובתם לעת עתה 30 ק' אל המערכת. ובטוחים אנחנו כי גם אתם, חברינו הטובים, תעשו כמונו ובאתם לעזרת האמללים ותשתתפו בנדבותיכם הקטנות. עוד נוכל להודיע כי בכל שבוע ושבוע אנחנו מאספים פרוטות בין חברינו כנילנו, לטובת ה„קרן הקימת" וכי יש לנו כבר רובלים אחדים.

קלימובה. תמרה הלפרין, בת עשר שנים.
אברהם הלפרין, בן עשר שנים.

אל אחי ואחיותי, קוראי „עולם קטן" שלום!

בעירנו נוסדה אגודה אחת ששמה „יהודיה". מטרת האגודה הזאת ללמד את בנות ישראל עברית. עתה לומדות בבה"ס כשתי מאות תלמידות. אחדות מהן כבר יודעות היטב עברית ובשנה הזאת תגמרנה את חק למודיהן. התלמידות תחלקנה לפי ידיעתן לקבוצות ובכל קבוצה וקבוצה לא יותר משתים עשרה תלמידות והן לומדות בכל יום שעה וחצי, ובקבוצות הגדולות תלמדנה כשתי שעות. בכל שנה ושנה בחג האסיף יתאספו המורים והמורות יחד לבחן את התלמידות. בכל שנה ושנה כאשר תחוג האגודה את חג החשמונאים באולם גדול מקבלות אחדות מהתלמידות תשורות על הצטינותן, כל אחת לפי ידיעתה.

דינה הַלפרין

וילנה, תלמידות ביה"ס „יהדיה". בתיה פְּרבֶר.

דער צווייטער באנד פון

שלום עליכם'ס אלע ווערק

איז צזשיקט געווארען אלע אבאנענטען צוזאמען מיט דעם נומר 39 „יודישע פאלקסצייטונג"

אינהאלט פון צווייטען באנד:

מעשיות פאר יודישע קינדער: I חנוכה געלד; II אחשורוש; III פארשטערטער פסח; IV ל"ג בעומר; V די פאהן; VI ראבטשיק; VII מתושלח; VIII דער זינגער.

סענדר בלאנק (ערצעהלונג).

אינהאלט פון ערשטען באנד:

I דער ערשטער ארויספאהר (איין אמת'ע מעשה). II דאס מעסער'ל (א טרויריגע געשיכטע). III טביה דער מילכיגער (דריי ספורי מעשות). א) דאס גרויסע געווינס; ב) א בוידעם; ג) היינטיגע קינדער; V אויפן פידעל (א מעשה).

דער דריטער באנד וועט ארויס פון דרוק סוף חדש אקטאבער און דער פיערטער באנד סוף־חדש דעצעמבער.

די 4 בענדער פון „שלום עליכם'ס אלע ווערק" צוזאמען מיט די „יודישע פאלקסצייטונג פון 1־טען אקטאבער ביז סוף יאהר קאן מען אויסשרייבען פאר 3 רובל מיט פארטא.

דיא וואס שרייבען אוים די „יודישע פאלקסצייטונג" פון 1־טען אקטאבער ביז ענדע יאהר אהן דער פרעמיע דארפען צו שיקען נאר 1 רובל.

אדרעססע:

Издател. „**ТУШІЯ**", Варшава, для „фолксяилдунгъ"
Verlag „**Tuschijah**", Warschau, für *Volksbildung*.

אבאנאמענט פון 1־טען אקטאבער ביז ענדע יאהר אויף
די יודישע
„פאלקסצייטונג"
1 רובל מיט פארטה
די וואס ווילען אויסשרייבען די „יודישע פאלקסצייטונג" צוזאמען מיט דער פרעמיע
4 בענדער שלום עליכם'ס
אלע ווערק
3 רובל מיט פארטא.
Издател. „**ТУШІЯ**", Варшава,
для „фолксбилдунгъ"
Verlag „**Tuschijah**", Warschau
für Volksbildung.

החתימה לשנת תרס״ד

על העתון השבועי המצויר לבני הנעורים

שנת שלישית. **עולם קטן** שנה שלישית.

המו״ל: הוצאת „תושיה״ בורשה. העורך: א. ל. בן־אביגדור וש. ל. גרדון.

העתון המצויר האחד בספרותנו בכלל והיחיד ומיוחד לבני הנעורים שלנו בפרט.

שפת ה„עולם קטן״ קלה וטבעית והסגנון נאה ומלבב. — ה„עולם קטן״ הוא מנוקד כלו.

כל גליון מלבד שהוא נעים לקריאה ומלבב את נפש הקוראים הקטנים והצעירים, הנהו גם מעין חריסטומטיה מצוינה ללמוד שפת עבר. העתון נדפס על ניר יפה ובדפוס מהודר והתמונות מצוינות ביפין וטובן.

מחירו 4 רובל לשנה.

2 רובל לחצי שנה, 1 רובל לרבע שגה.

החותמים בפעם אחת לשנה שלמה מראשית שנת תרס״ד יקבלו בסוף השנה תשורה יפה חנם. דמי החתימה יוכלו לשלם גם לשעורין: 2 רובל בעת החתימה ושני הרובל הנותרים בראשית הרבע השני.

* * *

כתור הוספה מיוחדת ל„עולם קטן״ ירחון פדגוגי בעד ההורים והמורים בשם:

„הפדגוג״

בו יבואו מאמרים בכל מקצעות החנוך וההוראה, החדשות במקצוע החנוך, החנוך העברי ביחוסו אל החנוך הכללי, כרוניקה מעולם ההוראה העברית והמורים העברים, בקרת ספרי הלמוד והקריאה לבני הנעורים.

☞ מחיר „הפדגוג״: 3 רובל לשנה, 1.50 רובל לחצי שנה, 75 לרבע שנה. לחותמי „העולם קטן״ 2 רובל לשנה, 1 רובל להצי שנה, 50 קאפ. לרבע שנה.

* * *

חדשה לקוראינו!!!

עוד לפני שלש שנים, בראשית גשתנו להוצאת ה„עולם קטן״, הבטחנו להוציא שני עתונים לבני הנעורים: אחד לילדים ואחד לנערים. אבל אח״כ נוכחנו, כי כל עוד לא בראנו לנו קהל קוראים צעירים הגון — קשה יהיה להוציא את שני העתונים הנזכרים בבת אחת, ונהיה אנוסים להסתפק בעתון אחד, שהיה בעקרו לילדים ושאח״כ השתכלל ויהי לעתון מיוחד לילדים. ועתה הננו שמחים להודיע, כי אחרי שנתחבב ה„עולם קטן״ על קוראיו ומצבו התבסס יותר — הגיעה השעה שנוכל להגשים את רעיוננו מכבר ולמלא את אשר הבטחנו בשלמות.

והננו נגשים עתה להוציא בתור הוספה שניה ל„עולם קטן״ ירחון מצויר לבני הנעורים, בשם:

„הַנְּעוּרִים״.

בו יבאו: שירים, ספורים, ספרי־מסע, תולדות אנשי שם, מאמרי־מדע פופולריים, ידיעות ומקרי הימים, עם תמונות וציורים שונים. השפה תהיה נוחה והמלות הקשות תהיינה מנקדות, ובמקום הצרך — גם מבארות.

החוברת הראשונה כבר נמצאה תחת מכבש הדפוס.

☞ מחירו לשנה 3 רובל, לחצי שנה 1.50 ר׳, לרבע שנה 75 קאפ׳. ☜

לחותמי ה„עולם קטן״: 2 רובל לשנה, 1 רובל לחצי שנה, 50 ק׳ לרבע שנה.

האדריסה:

Verlag „Tuschijah“ Warschau. — Издател. „ТУШІЯ“, Варшава.

Herausgeber u. Eigenthümer: Verlag „Tuschijah“. Verantwortlicher Redacteur S. M. Laser. Druck von Josef Fischer in Krakau